

Beslut

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans
högstadium vid Ellen Keyskolan i Västerviks kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Ellen Keyskolan. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Ellen Keyskolan i följande utsträckning:

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Slöjdämnet omfattas i låg utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Organisera så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt.

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån deras föreställning om kvinnligt och manligt.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 18 november 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12690) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i flera delar en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Av intervjuer med lärare och elever framgår att en arbetsprocess inleds med att eleverna ska planera sina projekt genom att söka inspiration till ett föremål som de vill tillverka, ta fram en skiss för arbetet och därefter välja material som ska användas under arbetet. En lärare berättar att hen som inspiration kan visa flera olika varianter av ett föremål för eleverna. En annan lärare beskriver att läraren och eleven under planeringen av ett projekt tillsammans kan diskutera olika val av design, färger och utformning. Enligt elever kan lärare även ge stöd och komma med olika förslag under planeringsfasen om det behövs. Exempelvis berättar en elev att när eleven vid ett tillfälle saknade ett tillräckligt tjockt material för sitt projekt föreslog läraren att eleven i stället skulle säga till mindre trästycken och limma samman dessa för att uppnå rätt tjocklek. Det framgår vidare av såväl intervjuer med lärare och elever som Skolinspektionens lektionsobservationer att lärarna uppmuntrar

elever att pröva och ompröva olika tillvägagångssätt. En elev uppger att det ingår i de skriftliga reflektionerna att anteckna ifall de under arbetets gång har prövat och omprövat något specifikt. En lärare som undervisar i materialinriktningen trä och metall berättar om en elev som hade svårt att få medarna på en kälke att hålla sig raka, men att eleven sedan löste problemet genom att förlänga sitsen på kälken. En elev ger som exempel att när hen gjorde ett tak blev det snett och därför svårt att sätta ihop, eftersom det inte gick att spika. Enligt eleven gav läraren då förslag på att eleven kunde stötta upp taket genom att sätta en kloss under.

Lärarna ger eleverna stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. Av såväl intervjuer med lärare och elever som Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna löpande visar och instruerar hur eleverna kan lösa olika problem samt att de vid stödet är noga med att låta eleverna behålla initiativet i arbetsprocessen. Lärare uppger att de går runt bland eleverna under arbetets gång och ställer frågor om elevernas val samt uppmuntrar eleverna att undersöka olika tillvägagångssätt för att lösa särskilda moment, vilket elever bekräftar. Enligt elever är det vanligt att läraren först observerar hur eleverna gör och ställer frågor till eleverna för att ta reda på vad de kan och vet samt om de själva har lösningar till problemen. Lärare beskriver att det är viktigt att inte ta över arbetet och göra det åt eleverna utan att eleverna själva ska tänka och prova sig fram. Exempelvis berättar en lärare som undervisar i textil att hen brukar ha en egen virkning som hen visar på samtidigt som eleven virkar på sitt eget material, för att på så vis ge eleven möjlighet att försöka själv. Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil visade likaså att läraren stöttade eleverna vid behov samtidigt som eleverna genomgående behöll initiativet genom att återkommande ställa frågor till eleverna och stämde av efter varje moment att eleverna hade förstått. Exempel framkom även i en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen trä och metall. En elev filade svetskanter på hästskor när läraren uppmärksammade eleven på att det kunde vara svårt att få tillräckligt med kraft från det håll som eleven utgick varefter eleven valde att spänna fast hästskorna från ett annat håll. Läraren stod därefter kvar för att se hur det gick för eleven och stämde av ifall eleven upplevde att det gick bättre. I såväl intervjuer med lärare och elever som Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att lärarna uppmuntrar eleverna under arbetets gång i samband med återkoppling. Lärare beskriver att det gäller att konkretisera vad eleverna gör bra och att det är en viktig del av processen.

Utmanande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande men att eleverna i begränsad utsträckning ges möjlighet att dela erfarenheter med varandra i ett gemensamt lärande.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Av intervjuer med såväl lärare som elever framgår att det inom slöjdprojekten finns möjligheter för elever att anpassa svårighetsgraden efter deras respektive behov och förutsättningar. Lärare och elever beskriver att eleverna i sina val av projekt kan välja hur avancerat det ska vara samt om det ska vara ett mindre eller större projekt. Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftar att elever i en årskurs 9 drev olika projekt inom respektive materialinriktning. Lärare uppger att de inför och under arbetsprocessen för samtal med eleverna om, samt visar exempel på, vad som krävs för att nå olika betygsnivåer, till exempel om ett planerat arbete är för enkelt eller hur eleverna kan vidareutveckla sina projekt, såväl pågående som avslutade. En elev ger som exempel att när de skulle tillverka mobilställ visade läraren olika avancerade modeller som elever kunde utgå från. Enligt lärare och elever omfattar samtalen både design, skisser och materialval, men även hur väl de arbetar under lektionerna. Vidare förmedlar lärare höga men rimliga förväntningar på elevernas progression. En elev berättar att läraren har uppmuntrat eleven att arbeta med mer avancerade projekt eftersom läraren hade uppmärksammat att elevens kunskaper var goda. En lärare som undervisar i materialinriktningen trä och metall ger också exempel på hur undervisningen omfattar progression i det att eleverna går från att använda handverktyg till elverktyg samt att elever som drar sig för att använda maskiner får träna extra under lärarens uppsikt. I dokument som Skolinspektionen har begärt in av huvudmannen framkommer att eleverna som har materialinriktningen textil i årskurs 9 får fördjupa sig inom valfri textil teknik.

Arbetsformerna varierar sällan så att eleverna får möjlighet att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande. Lärare som undervisar i respektive materialinriktning och elever beskriver i intervjuer att det inte förekommer inplanerade inslag där eleverna ska arbeta tillsammans med andra, men att elever kan göra det på egna initiativ. En lärare som undervisar i materialinriktningen trä och metall ger också som exempel att tre elever självmant gick samman för att tillverka en verktygstavla till ett gemensamt garage. Elever beskriver dock att undervisningen främst består av självständigt arbete och att det aldrig har varit aktuellt att arbeta tillsammans med andra, även om lärarna kan uppmuntra elever att hjälpa varandra med mindre svårigheter i undervisningen. Exempel på detta framkommer i Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen trä och metall där läraren vid ett tillfälle uppmanade

en elev att jämföra sina mått med dem som en annan elev hade använt, varefter eleverna tillsammans tittade på elevens skiss och diskuterade möjliga mått.

Reflektion över process och resultat

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocess och resultat tillsammans med lärare.

Lärarna ställer frågor till eleverna under arbetets gång samt låter eleverna bedöma och utvärdera resultatet av sitt arbete. Av intervjuer med rektorn, elever och lärare framgår att lärarna kontinuerligt låter eleverna reflektera över sin arbetsprocess. Rektorn beskriver att eleverna dokumenterar sina arbetsprocesser i en slöjdportfolio utifrån en mall med givna frågor som eleverna ska besvara. Elever beskriver att lärare rekommenderar dem att skriva reflektioner varje lektion över vad de har gjort och hur de har gått till väga samt motiverar de val som är gjorda. Lärarna uppger att de också ställer muntliga frågor under arbetsprocessen och ger eleverna kontinuerlig återkoppling på skriftliga reflektioner. Skolinspektionens lektionsobservationer visade att lärare i respektive materialinriktning bland annat ställde frågor muntligt om arbetsprocessen utifrån elevernas skisser och om hur elever tänkte sig föra processen vidare. Vidare beskriver såväl lärare som elever i intervjuer att eleverna i slutet av ett projekt ska lämna in en slutreflektion. I intervjuerna framkommer att eleverna bland annat ska beskriva om produkten blev bra eller om det var något som kunde ha blivit bättre, varför de har valt en särskild design och vad eleverna kan tänka på till nästa projekt. Enligt lärare och elever ingår även att fotografera själva arbetsprocessen och ta bilder på den färdiga produkten.

Identifierat utvecklingsområde

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Variera arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Enligt läroplanen ska eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta

ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.¹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att arbetsformerna utgörs av individuellt arbete och att elever främst arbetar tillsammans på egna initiativ. Genom att variera arbetsformer och låta eleverna arbeta både enskilt, i par och i grupp ges eleverna möjlighet till att dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna varierar arbetsformerna så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna en fördjupad förståelse och kunskap om olika material och slöjdmetoder ur ett hållbarhetsperspektiv.

Eleverna får fördjupa sina kunskaper om olika material samt hur deras ursprung och framställning påverkar miljön. I materialinriktningen trä och metall berättar både lärare och elever om samtal som behandlar skillnader

---

¹ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

mellan hårda och mjuka träslag. I dokument som Skolinspektionen har begärt in från huvudmannen framkommer att materiallära ingår i samband med olika projekt, bland annat om plywood när elever ska tillverka mobilställ och om lind och andra svenska alternativ i samtal om olika bruksföremål i köket utifrån tradition, nytta och form. Elever uppger i intervjuer att de bland annat har fått känna på olika träslag samt att lärare har förklarat hur olika träslag passar till de föremål som de ska tillverka. Lärare och elever berättar att den sortens samtal också kan ske mer spontant i undervisningen, till exempel om någonting går sönder under arbetsprocessen eller om elever väljer ett särskilt material. En elev ger som exempel att när hen var på väg att välja ett hårt och tjockt träslag till sitt projekt förklarade läraren för eleven att det skulle ta längre tid att bearbeta varpå eleven i stället valde ett annat träslag. En lärare uppger att undervisningen i materialinriktningen textil omfattar diskussioner om klädindustrins snabba modetrender och återbruk samt att eleverna har fått se en film om framställningen av bomull till jeans, vilket även framgår av intervjuer med elever och lärares terminsplaneringar. Enligt läraren fick eleverna även frågor att diskutera efteråt.

Undervisningen ger eleverna kunskaper om olika slöjdmetoder som bidrar till föremål som är användbara, välgjorda och håller länge. Lärare beskriver i intervjuer att de i planeringen av olika projekt försöker välja föremål som är användbara och som eleverna vill ha. En lärare som undervisar i materialinriktningen textil uppger att de i undervisningen går igenom olika sammansättningstekniker och vikten av att välja rätt teknik för att föremål ska bli hållbara, såsom elastiska sömmar till elastiska tyger. Elever beskriver att lärare i materialinriktningen trä och metall har gått igenom att de ska olja in föremål av trä för att de ska hålla längre eller att lacka för att det ska tåla vatten samt att skruva i stället för att limma eller att både limma och skruva. Enligt elever uppmanar lärare i materialinriktningen textil eleverna att använda rätt sömsmån och inte vara för nära kanten samt att sy sicksacksöm för att sömmen inte ska repas upp så att produkten ska hålla längre.

Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Eleverna får reflektera över resurshushållning och göra självständiga val av material och metoder som främjar hållbarhet. Lärare som undervisar i materialinriktningen trä och metall beskriver att ett hållbarhetsperspektiv genomsyrar alla lektioner och ger som exempel att de i undervisningen använder spillmaterial, är återhållsamma med färg samt är noga med

rengöring av verktyg efter att de har använts. Lärare i respektive materialinriktning uppger att när eleverna planerar sina projekt finns möjligheter för eleverna att göra medvetna val kring hållbarhet och miljö samt att elever då också väljer material utifrån miljöaspekter. Enligt elever förekommer det även att eleverna i sina reflektioner ska skriva ner om de har använt sig av en särskild teknik som är mer miljövänlig. En lärare som undervisar i materialinriktningen trä och metall berättar vidare att det finns ett återkommande projekt i årskurs 9 med fokus på återbruk där eleverna kan använda spillbitar och halvfärdiga produkter. Elever beskriver att de i samband med detta får välja ut material ur en låda med överblivet material från tidigare projekt. En lärare som undervisar i materialinriktningen textil uppger att eleverna i vissa årskurser arbetar med lappteknik, vilket elever beskriver handlar om att återvinna textilier. Dessa projekt stod också i fokus under Skolinspektionens lektionsobservationer i respektive materialinriktning. I materialinriktningen trä och metall arbetade elever med olika återbruksprojekt där materialet kom från antingen spillådan eller tidigare slöjdalster som hade lämnats kvar eller inte hade avslutats av andra elever. Under lektionen tillverkade elever bland annat föremål av bestick, hästskor och ett gammalt bordsspel. Samtidigt använde flera elever i materialinriktningen textil lappteknik för att tillverka fodral till mobiltelefoner eller surfplattor av olika sorters denimtyg. Elever berättar också i intervjuer att de i materialinriktningen trä och metall i första hand försöker använda spillvirke till sina projekt generellt. Utöver detta uppger en lärare som undervisar i materialinriktningen trä och metall att elever kan ta med sig föremål hemifrån för att omarbete i sina projekt, till exempel gamla slöjdprojekt eller trasiga pallar och liknande.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i låg utsträckning av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn endast i viss omfattning har organiserat slöjdämnet så att elever oavsett könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Rektorn har delvis organiserat så att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen, men ser i övrigt inte till att elever inför årskurs 9 får göra ett medvetet och underbyggt val av materialinriktning. Rektorn uppger i intervju att eleverna under detta läsår läser respektive materialinriktning växelvis under årskurs 7 och 8 samt att eleverna inför årskurs 9 får välja materialinriktning. Rektorn beskriver att det är av vikt att eleverna ska få prova båda materialinriktningarna innan de gör sina val. Av intervjuer med såväl rektorn som lärare och elever framgår dock att detta val inte blir medvetet och underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Lärarna berättar att de har uppmanat elever att välja efter intresse och inte enbart som kamrater gör. Elever bekräftar att lärarna inte har försökt påverka eleverna i deras val utöver att förmedla att de bör välja den materialinriktning som intresserar dem mest. Lärare uppger att även om elevsammansättningen i grupperna kan förändras från år till år dominerar fortfarande könsstereotypa och traditionella val av materialinriktning. Rektorn berättar att de har uppmärksammat att valet som eleverna gör tenderar att bli utifrån könsnormer samt att det ofta är kamratstyrt, vilket har lett till att vissa elevgrupper har blivit könshomogena. I de dokument som Skolinspektionen har begärt in från huvudmannen framkommer att andelen flickor som under detta läsår har materialinriktningen trä och metall är drygt 20 procent medan motsvarande andel pojkar som har materialinriktningen textil inte ens uppnår 10 procent. Med anledning av detta uppger rektorn att de har

omorganiserat slöjdens upplägg nuvarande läsår och styr materialinriktningarna för eleverna i årskurs 8, efter att de tidigare också har varit valbara. Rektorn uppger att en utvärdering av detta upplägg ska ske i slutet på läsåret. Enligt rektorn är det dock viktigt att eleverna ges möjlighet att påverka delar av sin utbildning och att eleverna därför ska kunna välja det som intresserar dem. Rektorn beskriver att även om valen av materialinriktningar tenderar att bli könsstereotypa finns generella insatser på skolan för att bryta denna tradition, som inte bara handlar om val av materialinriktning. I dokument som har begärts in från huvudmannen framkommer att slöjdlärarna undervisar sina lektioner i respektive materialinriktning parallellt. Av dessa dokument samt intervjuer med rektorn och lärarna framgår även att lärarna har avsatt tid för gemensamma pedagogiska möten på regelbunden basis som sammantaget skapar förutsättningar för lärarna att samplanera undervisningen. Vidare framkommer att både flickor och pojkar i slöjdundervisningen får prova på olika material från båda materialinriktningarna och dess kombinationsmöjligheter med varandra. Elever berättar att de i sina fria projekt har haft möjlighet att arbeta med andra material, som glas, gummi, lera och metall. Elever uppger att de också har haft möjlighet att kombinera olika material, som skinn, trä och tyg, metall och trä, när de har tillverkat sina föremål, exempelvis mobilhållare, bordsspel och trähylla.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Granskningen visar att lärarna i begränsad utsträckning lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna samtalar sällan med eleverna om olika föreställningar om kvinnligt och manligt samt utmanar inte heller eleverna i deras val av material och metod utifrån ett icke-könstraditionellt perspektiv. Lärare uppger att de sällan lyfter samtal som rör traditionella och könsstereotypa uppfattningar om slöjd med eleverna eller slöjddämets historia. Lärare beskriver att de inte tänker i banor av vad som kan anses vara könsstereotyp utan att lärarna väljer ut projekt som ska attrahera en majoritet av eleverna och att det är viktigt att elever oavsett könstillhörighet ska bli intresserade av de olika projekten. En lärare uppger att de inte specifikt för samtal om könsmonster i förhållande till framtida yrkesval, men att om en elev är intresserad av finsnickeri kan läraren berätta att det finns en hel del arbetsmöjligheter samt att även flickor kan välja den yrkesbanan. Elever uppger i intervjuer att det inte har förts samtal om könsroller i förhållande till slöjdyrken och yrkesval eller hur ämnet slöjd har sett ut historiskt. Elever beskriver även att flickor och pojkar vanligtvis inte arbetar tillsammans på lektionerna. Lärare bekräftar att flickor och pojkar ofta sitter var för sig. Enligt en lärare kan det visserligen se olika ut beroende på elevgrupp, men läraren uppger samtidigt att flickor i en specifik årskurs

ofta sitter tillsammans för att de ska kunna stötta varandra. En annan lärare beskriver att hen ibland försöker dela på elevgrupper, men tillägger att hen låter elever sitta tillsammans om det känns bättre för dem. Rektorn beskriver att lärarnas förhållningssätt är kopplat till skolans övergripande värdegrundsarbete som utgår från likabehandlingsplanen. Enligt rektorn tänker lärarna inte på eleverna utifrån könstillhörighet utan att de ser elever som individer. Rektorn uppger att det är viktigt med ett fortsatt arbete kring normkritik, till exempel vad de väljer att visa på väggarna eller i de bilder som de använder gentemot eleverna.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Organisera så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.² Av kursplanen i slöjd framgår att eleverna i årskurs 7–9 ska få prova materialen metall, textil, trä och andra material. Eleverna ska även få prova materialens kombinationsmöjligheter med varandra.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte har organiserat så att det val av materialinriktning som eleverna gör till årskurs 9 blir medvetet och underbyggt utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Genom att rektorn ser till att flickor och pojkar görs medvetna om traditionella

---

² Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

³ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

könsmönster och uppmärksammas på att de kan göra vilket val de vill oavsett könstillhörighet ökar möjligheten till ett underbyggt val. Dessutom ökar möjligheten att utveckla tankar om normer för vad som anses kvinnligt och manligt samt att motverka traditionella könsroller och könsstereotypa val.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar slöjdämnet så att elevernas val av materialinriktning görs medvetet och underbyggt.

Utvecklingsområde 4

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmana eleverna i val av material och metod utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.⁴

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare sällan lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare löpande reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet med eleverna samt utmanar eleverna i val av material och metod utifrån deras

---

⁴ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

föreställning om kvinnligt och manligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁵

På Skolinspektionens vägnar

X Sofia Granberg

Beslutsfattare
Signerat av: Sofia Granberg

X Roger Persson

Föredragande
Signerat av: Roger Persson

I handläggningen av ärendet har även utredare Henrik Fredriksson deltagit.

---

⁵ [Skolverket \(2025\). Aktivt jämställdhetsarbete i skolan](#). Hämtad 2026-05-04.

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Ellen Keyskolan den 31 mars 2026. Besöket genomfördes av utredarna Roger Persson och Henrik Fredriksson.

Skolenheten är en kommunal grundskola verksam i Västerviks kommun med årskurserna 7–9. På skolenheten går cirka 400 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Kvalitetskriterier

Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

Material- och metodkunskap

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

Reflektion och val under arbetsprocessen

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Jämställdhetsperspektiv i undervisningen

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁶

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁷ Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.⁸

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁹

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.¹⁰

---

⁶ 26 kap. 20 § skollagen.

⁷ 1 kap. 4 § skollagen.

⁸ 1 kap. 5 § skollagen.

⁹ 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

¹⁰ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.¹¹ I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.¹²

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.¹³

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling.

---

¹¹ 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

¹² Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹³ Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

Innehållet i undervisningen inom "slöjdens arbetsprocesser" handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.¹⁴

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.¹⁵

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.¹⁶

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁷

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion

---

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Lgr22, 2.2 Kunskaper.

¹⁶ Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

¹⁷ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.¹⁸

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹⁹

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.²⁰ Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.²¹ På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.²²

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och

---

¹⁸ Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

¹⁹ Lgr22, 2.1 Normer och värden.

²⁰ 2 kap. 9 § skollagen.

²¹ 2 kap. 10 § skollagen.

²² Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.²³

---

²³ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.